

מ"ת 16533/04/23 - מדינת ישראל נגד PHAKKHAPHON CHAMROELAP, (עציר)-בעצמו

בית משפט השלום בבאר שבע

מ"ת 16533-04-23 מדינת ישראל נ' PHAKKHAPHON CHAMROELAP (עציר)

בפני כבוד השופט יניב בן הרוש
המבקשת מדינת ישראל ע"י לשכת תביעות נגב
נגד
המשיב PHAKKHAPHON CHAMROELAP (עציר)-בעצמו
ע"י ב"כ עו"ד האיל אבו גרירה בשם עו"ד אברהם אלקורעאן
נוכחת:
מתורגמנית לשפה התאית,
גב' חן שחם
החלטה

רקע

1. לפני בקשה להורות על מעצר המשיב עד לתום ההליכים בכתב אישום המייחס למשיב (להלן: **המשיב**) ביצוע עבירות **גניבת רכב** - עבירה לפי סעיף 413ב, התשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**), **נהיגה ברכב ללא ביטוח** - עבירה לפי סעיף 2א לפקודת ביטוח רכב מנועי (נ"ח) תש"ל 1970 ו**נהיגה ללא רישיון** - עבירה לפי סעיף 10א) לפקודת התעבורה (נוסח חדש) תשכ"א - 1961.

2. על פי עובדות כתב האישום, בתאריך 4.4.2023 בסמוך לשעה 15:00, החנה עובד חברת השכרת רכבים "אוויס", בשם ישראל טולדנו, רכב יונדאי ל.ז. 55416301 ביציאה ממגרש החניה של חברת ההכשרה, כאשר מפתחות הרכב נמצאים ברכב והרכב מונע. המשיב עבר במקום והבחין ברכב, גנב את הרכב בכך שפתח את דלת הנהג, נכנס לרכב ונסע מהמקום. בהמשך, כאשר הרכב נותר ללא דלק, נטש המשיב את הרכב בסמוך למחלף יסודות על כביש 3 והגיע לתחנת משטרת לוד, שם סיפר לשוטרי חטיב ואפי כי רצח מישו והשאירו ברכב ומסר את מפתחות הרכב לשוטר. המשיב נהג ברכב הגנוב ללא רישיון וללא ביטוח.

טיעוני הצדדים

3. ב"כ המאשימה טענה כי ביחס לטענת השכרות הרי שמקומה להתברר בהליך העיקרי, בהתאם לפסיקה. ביחס לדרישת הוכחת כוונה בעבירת גניבת רכב, טענה כי מחומר הראיות עולה כי המשיב גנב את הרכב במטרה לשלול מהבעלים שלילת קבע ורק לאחר שנגמר הדלק במיכל, ניגש לתחנת המטרה.

4. ב"כ הנאשם טען כי התביעה לא הרימה את הנטל להוכחת יסודות העבירה, משום שהיסוד הנפשי של נטילה לצמיתות אינו מתקיים משהגיע המשיב אל תחנת המטרה, בסמוך לאחר נטילת הרכב, מסר לשוטרים את מפתחות הרכב וסיפר על מעשיו. הוסיף כי במידה שהתביעה תיחס לנאשם ביצוע עבירת שבל"ר, הרי שלא מתקיים היסוד הנפשי משמדובר במי שהיה תחת השפעת סמים בשעת המעשה, כפי שעולה מחוות הדעת

עמוד 1

הפסיכיאטרית, מחקירתו במשטרה ומדו"חות השוטרים. הפנה לשני חוות דעת פסיכיאטריות שהתקבלו בעניינו של המשיב. הראשונה קבעה שהמשיב לא כשיר לעמוד לדין ולשאלת האחריות ביקשו דחיה על מנת לקבל את תוצאות בדיקת הימצאותו של המשיב תחת השפעת סמים. בחוות הדעת השנייה עולה כי המשיב כשיר לעמוד לדין ואחראי למעשיו, אולם סייגו בעניין בשכרות וכתבו שמדובר בהערכה. עוד נקבע כי התנהגות המשיב עובר לביצוע המעשים הייתה תחת השפעת סמים. לטענתו, מקום בו חוות הדעת לא חוזרת בה מהקביעה הראשונה כי המשיב אינו כשיר לעמוד לדין, הרי שיש מקום להורות על הפסקת הליכים. הוסיף כי ככל שמלכתחילה המאשימה הייתה מייחסת למשיב עבירת שבל"ר, ניתן היה לאפשר למשיב לחזור לארצו בהליך של מדלת לדלת.

לעניין עילת המעצר, טען כי העבירה אינה מקימה עילת מעצר. הוסיף כי מדובר במשיב נעדר עבר פלילי, בעל רקע נפשי, ללא משפחה בארץ וללא חלופה.

דין

5. המסד הראייתי כנגד המשיב מבוסס בעיקרו על מספר ראיות:

א. ביום 4.4.2023 דיווח המתלונן על גניבת רכב (מסמך כ"ב). בשיחה עם המתלונן (מסמך ל"ג) סיפר המתלונן כי הרכב היה סגור אך לא נעול והמפתח היה בסוויץ'. המתלונן העמיד את הרכב בכניסה למגרש הרכבים ויצא לרגע מהרכב, בשלב הזה הגיע המשיב, נכנס לרכב ונסע מהמקום.

ב. בחקירת המשיב מיום 5.4.2023, סיפר כי הגיע אל העיר לוד משום שמישהו רוצה לפגוע בו והוא בורח ממקום למקום. בחקירתו הראה לחוקר את המפתחות וסיפר כי אלה שייכים לרכב שגנב. הוסיף כי נסע ברכב בערך שלוש שעות, עד שעצר בצד הכביש משום שנגמר לו הדלק. ציין כי הגיע אל תחנת המשטרה בלוד בטרמפים. החוקר העיר במהלך החקירה כי באירוע קודם שבו המתורגמנית תרגמה את המשיב, ציין כי רודפים אחריו וכנראה שיש לו בעיה. המתורגמנית הוסיפה כי הוא מאוד מבולבל והמעסיק שלו ניסה לעזור לו לטוס חזרה. כשנשאל על ידי החוקר אם יש לו בעיה נפשית השיב **"כנראה זה בגלל הסמים"** (שורה 21).

ג. בחקירתו השנייה מיום 7.4.2023 סיפר **"יש אנשים שרוצים לפגוע בי אז אני גנבתי את הרכב כי רציתי לברוח"** (שורה 14), וחזר לציין **"אני פשוט בורח כבר שלושה ימים מהאנשים שרודפים אחרי אז ראיתי את הרכב והייתי חייב למהר לנסוע"** (שורה 71). הוסיף כי לא ידע לאן נסע וציין כי עצר את הרכב בשול הדרך משום שנגמר לו הדלק.

ד. בסרטון הגניבה (דיסק כ"ד) ודו"ח הצפייה (מסמך כ"א) נצפה המשיב כשהוא חולף על פני הרכב ולאחר מספר שניות חוזר לרכב, נכנס ונסע מהמקום. כשנשאל על ידי החוקר בחקירתו מיום 7.4.2023 מדוע הלך וחזר, השיב **"כי ראיתי שיש אנשים שרודפים אחרי אז חזרתי"**.

ה. בחקירתו השלישית מיום 11.4.2023, כשעומת עם סרטון הגניבה בו נצפה הולך רגוע, זיהה את הרכב מונע ללא אנשים ברכב, בעודו עומד ומסתכל, ורק אז עולה לרכב ונסע מהמקום אל מול טענתו כי ברח ממישהו, השיב **"מי שרצה לפגוע בי לא היה קרוב אלי"** (שורה 31).

1. בחקירתו מאותו היום שנגבתה בשעת בוקר עובר לאירוע הגניבה, מסר המשיב לחוקר כי ברח מפני אנשים שרודפים אחריו ונעצר בסמוך לבסיס צבאי שם פגש בחייל שהזמין משטרה. לא ידע להגיד מי רדף אחריו, ומה המניע לרדיפתו. הערת החוקר מלמדת על מצבו הנפשי של המשיב באותה העת **"חשוד עונה לא לעניין, נראה מסטול, לא מדבר ברור ולא יודע לענות על שאלות פשוטות בנוגע לאירוע"** (שורה 20). כשנשאל המשיב אם הוא תחת השפעת סמים ענה **"כן אני משתמש באייס"** וכשנשאל אם השתמש בסמים באותו הלילה, ענה **"כבר 3 ימים לא השתמשתי"**.

6. המחלוקת בין הצדדים אינה עובדתית כי אם משפטית. תיק זה מעורר שתי שאלות משפטיות. האחת, עניינה יסוד שלילת הקבע שבעבירת הגניבה והשנייה עניינה סייג לאחריות פלילית מסוג שכרות. עתה, אקיים דיון נפרד בכל אחת מן השאלות המשפטיות.

7. תחילה אדון ביסוד שלילת הקבע שבעבירת הגניבה. המחוקק הגדיר בסעיף 383(א)(1) לחוק העונשין את עבירת הגניבה כדלקמן: **"נוטל ונושא דבר הניתן להיגנב, בלי הסכמת הבעל, במרמה ובלי תביעת זכות בתום לב, כשהוא מתכוון בשעת הנטילה לשלול את הדבר מבעלו שלילת קבע"**.

בענייננו, המשיב נטש את הרכב בכביש ראשי ומשם הגיע לתחנת המשטרה, שם מסר לשוטרי את מפתחות הרכב. התנהגותו זו של המשיב, מטילה ספק ממש בכוונתו לשלול את הרכב שלילת קבע מבעליו. ודוק, אין בכך כדי לומר כי התביעה לא תוכל לנסות ולהוכיח כי בשעת הנטילה זו אכן הייתה כוונתו, ומסיבה כלשהי הוא פעל בניגוד לכוונה זו בהמשך, אך על פניו בשלב זה, בשים לב להתנהלות המשיב בסמוך לאחר האירוע, נראה כי קיימת משוכה לא פשוטה בפני התביעה להוכיח כוונת שלילת קבע. הדברים נכונים ביתר שאת, שעה שהמשיב מסר בחקירתו שנטל את הרכב על מנת לברוח מאנשים שרודפים אחריו, הסבר המתיישב עם התרשמות הפסיכיאטר המחוזי בחוות דעתו מיום 24.4.23 לפיה קיימת הפרעה בתוכן החשיבה ואף קיימת פגיעה בבוחן המציאות.

אכן, סעיף 413ב(ב) לחוק העונשין קובע חלופה אחרת לגניבת רכב, על דרך נטילה והעברה לאחר: **"הנוטל רכב ללא רשות מבעליו, והוא מעבירו למקום אחר או לאדם אחר בנסיבות המצביעות על כוונה שלא להחזירו לבעליו, אף אם עשה כל אחד מאלה על-ידי אחר, דינו כדין גונב רכב"**. אך גם חלופה זו מחייבת כי ההעברה לאחר תהא בנסיבות המצביעות על כוונה שלא להחזירו לבעלים. ובענייננו, כאמור, התנהגות המשיב לאחר האירוע - נטישת הרכב בכביש מהיר ומסירת מפתחות הרכב לשוטר - מקשות על תזת התביעה לפיה קיימת כוונה לשלול את הרכב שלילת קבע. לדיון נוסף ביחס ליסוד שלילת הקבע ראו למשל ע"פ 4985/13 יגאל חבר נ' מדינת ישראל. [פורסם בנבו] (20.8.14)

לאור האמור, ובשים לב לשלב הדיוני, אני קובע כי קיימת חולשה ראייתית ביחס לעבירת גניבת הרכב. יחד עם זאת, גם בהינתן שטענת ההגנה תתקבל במסגרת ההליך העיקרי, עדיין קיימת אפשרות שבית המשפט ירשיע בעבירה אחרת, בהתאם לסעיף 184 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, למשל עבירה של שימוש ברכב ללא רשות לפי סעיף 413ג סיפא לחוק העונשין. ליישום, בנסיבות בהן התביעה לא ביקשה הרשעה בעבירה אחרת, ראו למשל רע"פ 3444/23 אסתר שדה נ' מדינת ישראל. [פורסם בנבו] (9.5.23)

8. עתה, אדרש לסייג השכרות. סעיף 34 ט(א) לחוק העונשין קובע כי: **"לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה במצב של שכרות שנגרמה שלא בהתנהגותו הנשלטת או שלא מדעתו"**. ועם זאת בהמשך לכך נקבע, בסעיף 34 ט(ב) כי: **"עשה אדם מעשה במצב של שכרות והוא גרם למצב זה בהתנהגותו"**.

הנשלטת ומדעת, רואים אותו כמי שעשה את המעשה במחשבה פלילית, אם העבירה היא של התנהגות, או באדישות אם העבירה מותנית גם בתוצאה.

על נאשם הטוען להגנת השכרות להוכיח, ברף הוכחה של ספק סביר בלבד, את קיומם של שלושה תנאים מצטברים. הראשון, הוא שבעת המעשה הוא היה תחת השפעת אלכוהול. השני הוא שבעת המעשה היה חסר יכולת של ממש להבין את שעשה או את הפסול במעשיו או להימנע מעשיית המעשה. והשלישי, הוא קיומו של קשר סיבתי בין השפעת האלכוהול לפגיעה ברציה ובתובנה שלו. (ע"פ 7701/14 אל טייב נ' מדינת ישראל) [פורסם בנבו] (16.5.16)

מחוות הדעת הפסיכיאטרית הראשונה שהתקבלה ביום 24.4.23 בעניינו של המשיב, ניתן ללמוד על הפרעות בתוכן החשיבה ובוחן מציאות פגום, וכן על קיומם של תסמינים פסיכיאטריים פעילים, אשר לא מאפשרים למשיב לעקוב אחר הדיון בבית המשפט להבין את השלכותיו. לפיכך, נקבע כי המשיב אינו כשיר לעמוד לדין, קביעה ממנה חזר הפסיכיאטר המחוזי בחוות דעתו השנייה מיום 7.5.23, נוכח התפוגגות השפעת הסמים. אם כן, המשיב עשוי יהיה להרים את הנטל הנדרש להוכחת סייג השכרות במסגרת ההליך העיקרי - לכל הפחות על דרך העלאת ספק סביר לגבי התקיימות הסייג. ודוק, גם אם לא אחת נקבע כי יש לדון בהגנות וסייגים במסגרת ההליך העיקרי, הרי שקיימות נסיבות בהן אין מנוס מלדון בטענות מסוג זה כבר בהליך המעצר. ראו למשל בש"פ 90/18 מדינת ישראל נ' פלוני [פורסם בנבו] (13.2.18). כאשר מדובר בסייג אשר עולה מחוות דעת של מומחה מטעם המדינה, באופן מפורש, לא ניתן להתעלם ממנו במסגרת הדיון בראיות לכאורה. ובעניין זה ראו בש"פ 9191/17 נור עבדאללה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (14.12.17).

הנה כי כן, מצאתי כי יש קושי ראייתי בראיות הנובע מכך שהמשיב עומד בשלב זה בנטל לעורר ספק לגבי התקיימות סייג השכרות בזמן ביצוע העבירות. אלא, שבכך לא די, ועתה נותר לבחון מהי השפעתו הנורמטיבית של סייג השכרות על עניינו המשפטי של המשיב. זאת משום שלעיתים סייג השכרות עשוי לתפקד כהגנה מדומה, ואז בכוחו להרחיב אחריות פלילית של מי שהכניס עצמו למצב של שכרות מרצונו החופשי, באמצעות חזקת המודעות. ולעיתים סייג השכרות עשוי לתפקד כהגנה אמיתית, תוך הצבת חסם נורמטיבי בפני קביעת אחריותו הפלילית של מי שביצע עבירה תוצאתית המותנית בקיומה של כוונה. ע"פ 7164/10 ג'אן נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (01/12/11)

עבירת הגניבה כידוע אינה עבירה תוצאתית, כי אם עבירת התנהגות. יחד עם זאת, נלווה לה יסוד של מטרה. המחוקק הגדיר את עבירת הגניבה בסעיף 383(א)(1) לחוק העונשין כדלקמן: **"נוטל ונושא דבר הניתן להיגנב, בלי הסכמת הבעל, במרמה ובלי תביעת זכות בתום לב, כשהוא מתכוון בשעת הנטילה לשלול את הדבר מבעלו שלילת קבע"**. יסוד נפשי מוגבר זה, הדרוש לצורך הרשעה בעבירת גניבה, מתפרש - לפי סעיף 90א(2) לחוק העונשין - **"כמניע שמתוכו נעשה המעשה או כמטרה להשיג יעד כפי שנקבע בעבירה, לפי ההקשר"**.

עבירת הגניבה, אם כן, הינה עבירת מטרה התנהגותית. ובכל הנוגע לעבירת מטרה התנהגותית נקבע מזה כבר, כי: **"אין ניתן לייחס למבצע השיכור רצון בהתקיימותו של המניע להתנהגות או בהשלמת מטרת ההתנהגות, הנדרשות לצורך הרשעה בעבירות מטרה"** ראו רע"פ 3480/09 מלכה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (14.3.10). עוד ראו ע"פ 6586/98 אלסיבצקי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (18.5.99) וכן יורם רבין ויניב ואקי דיני עונשין 782 (2008). הטעם לכך הוא שבעבירות התנהגות בהן נדרש יסוד חפצי נוסף על מנת ללמד על הפגיעה בערך המוגן, לא די בחזקה הקבועה בסעיף 34ט(ב) על מנת לייחס לשיכור את היסוד הנפשי הנדרש. החלת החזקה בנסיבות שכאלה, תהא בבחינת הרחבת יתר של האחריות הפלילית. ראו רע"פ 6382/11 נאיף

קאדריה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (9.6.13).

9. מכל האמור לעיל, עולה כי קיים קושי ראייתי ביחס לראיות התביעה להוכחת אשמתו הלכאורית של המשיב בביצוע עבירת גניבת הרכב.

עילת המעצר

10. המסוכנות הנשקפת ממעשה גניבת הרכב הינה בעיקרה מסוכנות רכושית, הביצוע אינו מעיד על תחכום, ואף נעשה שלא בצוואתא, במה שנראה כאקט ספונטני. יחד עם זאת, יש לזכור כי בעבירות גניבת רכב אף קיים פוטנציאל סיכון למשתמשים בדרך בנסיבות בהן המבצע נמלט מפני כוחות אכיפת החוק. באופן כללי לגבי שיקולי מעצר בעבירות מסוג זה ראו בש"פ 6766/22 סעפין נ' מדינת ישראל. [פורסם בנבו] (13.11.22) פוטנציאל סיכון זה מקבל משנה תוקף, כאשר מדובר במשיב שנסע ברכב ללא רישיון נהיגה, בנסיבות בהן מעולם לא הוציא רישיון נהיגה.

11. באופן רגיל, בעבירת גניבת רכב תוך נהיגה ללא רישיון, בעניינו של נעדר עבר פלילי, יש מקום לשקול מעצר באיזוק אלקטרוני, משום שלרוב יש בו כדי לאיין את המסוכנות ובתוך כך להפחית את הפגיעה בחירותו של המשיב. יחד עם זאת, בעניינו מתקיימות מספר נסיבות חריגות, המצדיקות סטייה מן הכלל. ראשית, קיימת חולשה ראייתית, לה יש לתת משקל בבחינת חלופת המעצר, בהתאם לעקרון משולש הכוחות. (בש"פ 2261/18 עוביידה עותמאן נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (30.3.18). שנית, גניבת הרכב אינה במסגרת התארגנות עבריינית מתוכננת להעברת רכב לשטחים, אלא בוצעה כאקט ספונטני שהמניע לו, על פניו לא נראה כלכלי, כי אם בעיקר נפשי. שלישית, המשיב מסר את מפתחות הרכב בתחנת המשטרה מיוזמתו, נסיבות המעידות על חומרה פחותה.

12. בשים לב לכך שמדובר בעבירת רכוש יחידה, שלא בוצעה לאחר תכנון מקדים ואף לא בוצעה בצוואתא, בשים לב לכך שלא מדובר בגניבת רכב על מנת להעבירו לשטחים, בשים לב לאינדיקציות למצבו הנפשי של המשיב, בשים לב לשיתוף הפעולה של המשיב עם רשויות אכיפת החוק בסמוך לאחר האירוע, ובנסיבות בהן מדובר במשיב נעדר פלילי, אף לא מצאתי צורך בקבלת תסקיר שירות המבחן, שהינו כלי חשוב שיש לעשות שימוש בתבונה במקרים המתאימים, נוכח העומס הכבד המוטל על שירות המבחן. ראו למשל בש"פ 7892/22 סולטנה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (28/11/22).

13. לאור כל האמור, מצאתי כי ניתן יהיה להשיג את מטרות המעצר באמצעות מעצר אדם וערבויות הולמות.

ניתנה היום, כ"ז אייר תשפ"ג, 18 מאי 2023, במעמד
הצדדים.